

Restaurador musical a l'Ebre

XAVIER GARCIA
ESCRITOR

Devia conèixer Rossend Aymí Escolà (la Palma d'Ebre, 1940) en les meves diverses estades en aquest poble de la Ribera, presentat pel seu oncle Rossend Escolà i Cubells (1918-2013), el pintor de beatituds i de paisatges i historiador apassionat de l'església romànica de la Palma. El saludava pel carrer, a Tortosa, on retornà el 1970 després dels seus estudis musicals a Roma, però la cosa no passava d'aquí, tot i que sabia, per les seves innumerable activitats com a compositor, professor, organista i director de corals, que tenia un predicament elevat entre l'estament musical d'aquestes terres (alumnes, intèrprets, directors, etc.) i entre el públic amant dels concerts, aquí i arreu de Catalunya i el nord del País Valencià.

Fins que un dia, no fa gaire, veient-lo caminar vora el riu, amb aquell pas d'home reconcentrat en el pentagrama, vaig dir-li: «Rossend, això no pot continuar així». Se m'espantà una mica, em mirà amb aquells ulls blavissims, d'una modestia tan gran com elegant, i em va dir: «Que t'he fet algo dolent?». Ja vaig quedar desarmat, jo que no vaig armar de res. Ni pensaments, vaig contestar-li. El que vull és que m'expliquis tot el bo que has fet pel redreçament de la vida musical en aquest país.

I Rossend, satisfet perquè algú s'interessava per ell, va accedir a conversar. La seva història és la d'un xiquet de poble

Xavier Garcia conversa amb Rossend Aymí sobre la seva vida musical. FOTO: JOAN REVILLAS

agrari que creix en plena postguerra a la Palma, entre Ascó i Lleida, i que als dotze anys, el 1952, ingressa al Seminari de Tortosa –com altres tants nois van fer en aquella època, aclaparades les famílies per les dificultats–, on descobreix la cultura, les inquietuds d'altres joves encaminats, inicialment com ell, al sacerdoci, la situació política imperant i, el més important per a Rossend, el món que li obre la música, amb la cèlebre Schola Cantorum, que fundà i dirigí mossèn Vicent Garcia Julbe, de Vinaròs, que fou el seu mestre, així com el del recone-

gut pianista i compositor vinarsenc, Carles Santos, que també ja se'n va cap als 80.

Van ser dotze cursos al Seminari tortosí: 5 de Batxillerat, 3 de Filosofia Pura i 4 de Teologia i, naturalment, llatí i estudis musicals d'harmonia, con-

trapunt i fuga, proporcionats per mossèn Garcia Julbe, complementats simultàniament pels de piano als conservatoris de Tarragona i Saragossa i pels d'orgue a la Seu de Tarragona, donats pel canonge-organista mossèn Francesc Tàpies.

Va quedar ben servit en tots aquests aspectes de les Humanitats –avui tan relegades com a 'sabers inútils' en els estudis de secundària– que van servir-li, justament, en aquest món deshumanitzat, per a rehumanitzar, a través de la història de la música –sacra o profana, polifònica o coral, orquestral o po-

pular– el contingut de la vida de la gent que ha tingut més a prop.

L'etapa romana

Però encara li faltava una altra tanda intensa de dedicació es-tudiosa al molt complex món musical, que va molt més enllà, com s'hauria de suposar, del nyigo-nyigo elemental i de la trompada sorollosa de tantes músiques anomenades pop, però que no tenen res de les delicadeses artesanes de tants músics populars del passat.

Aquesta tanda intensa, entre 1965 i 1970, va ser romana, al Pontificio Instituto di Musica

Nascut a la Palma d'Ebre, va ingressar al Seminari de Tortosa als dotze anys

La Palma, petit paradís bíblic

Quan des de Móra o Ascó pujo –amb els mitjans més inversemblants de locomoció– cap als alts de la Palma d'Ebre, començo a trobar-me bé.

La farigola, el romaní, ametllers i olivers, boscadetes, marges i conreus alliberen el meu esperit, omplen la massa pulmonar i ofereixen als ulls uns paisatges que recorden la Palestina de Jesús.

Així em va semblar des que hi vaig anar per primer cop, l'estiu de 1985, en un itinerari que vaig co-

mençar al delta, resseguint el Baix Ebre, la Ribera, passant pel Priorat i tornant a la Ribera pel nord, tocant a les Garrigues.

A la Palma, terra secana on devien fer –i potser encara fan– processons per demanar aigua del cel, sabia de l'existència del pintor Rossend Escolà i Cubells que, després de la guerra, es féu un tip de restaurar esglésies, pintant murals i refent imatges i retaulles, destruïts durant el vandalisme dels primers mesos de l'estiu de 1936.

Resultà que aquest pintor i la mare del músic Rossend Aymí Escolà eren germans i que, per tant, els germans d'aquest (Josep, pagès, mort fa poc; Cecília, desapareguda també, molt jove, neta en aquest cas; i Jaume, filòleg a la URV) eren nebots del pintor, el qual me'ls va voler fer conèixer.

Va ser molt agradable, perquè vaig veure en aquesta àmplia família la bondat i hospitalitat de la nostra gent lligada a la terra. Dels germans de Rossend Aymí, úni-

cament amb ell i amb Jaume –vinculat al Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre– he mantingut una relació més o menys continuada, i amb en Josep, l'agricultor fatalment absent (marit de la citada Dolors), el vaig saludar, breument, en una altra ocasió, però em va semblar també tan autèntic, tan atent i tan noblement senzill que l'hauria petonejat allí mateix, quan em sembla recordar que era en dies de Festa Major. Als afores del poble hi ha un pi gegant (13 metres d'altura), que es diu Pi de Cal Pino que bé podria ser un més de la colla: acollidor amb l'amable ombra que fa, on havia sestejat entre el batre de les ales de les cigales.

A la Palma, en aquell dia iniciant al i altres, hi vaig ser raonablement feliç. Posava a la fonda Ciuraneta, cognom habitual al poble, des d'on veia l'absis de l'església romànica, tan estudiada pel pintor doblat d'historiador local, amb el qual dinava o sopava a la dita fonda (gent magnífica, també), mentre per la tele contemplàvem, amb espant, com la gent d'Etiòpia es moria de gana.

Altres cognoms habituals al poble són els ja citats d'Escolà, Aymí i Cubells, i també el de Ciuraneta, que així es diu el bisbe que fou de Lleida, Francesc X. Ciuraneta i Aymí. De Cubells, algun cop vaig saludar Olga Cubells, fi-